

EDIȚII - ION CREANGĂ

185 DE ANI DE LA NAȘTERE
1837-2022

Coord: Constantin Dram și Aurel Ștefanachi

LECA MORARIU

*Pe urmele lui Creangă
Studii și note critice*

Ediție întocmită și Prefață de Liviu PAPUC

TIPO MOLDOVA

EDITURA TIPOMOLDOVA 2022

TIPO MOLDOVA

EDIȚII ION CREANGĂ

185 de ani de la naștere
1837-2022

Proiect coordonat de:
Nicolae Georgescu și Aurel Ștefanachi

TIPO MOLDOVA

ARGUMENT

După succesul cultural repurtat cu Edițiile Eminescu – 200 de ediții ale operei poetului ieșite de-a lungul timpului și prezentate azi publicului în înfățișarea lor originală, cum au ieșit de la tipar ,dar în tipar nou, în tehnică fotoprintată – Editura TipoMoldova a luat o decizie revoluționară: să continue această campanie cu edițiile tuturor scriitorilor clasici români. Este, înainte de toate, o curățenie în templu. Toți avem imaginea acestui Pantheon al literaturii române clasice, dar clădirea ca atare, sprijinită pe edițiile vechi, nu mai este vizitată, s-a așternut praful uitării pe treptele ei, stă să se acopere de ierburi, arbuști, copaci. În curând va putea spune cu versul eminescian: „Eu nu-s codru, sunt cetate”. Or, să intri cu mâinile robace în acest ținut al literelor, să dai cu grijă la o parte pânzele uitării, să scoți la iveală colț cu colț teritoriul original al operelor și să-l aduci cu grijă la lumină ca să le arăți tuturor, „diac tomnatic și alumn”, ce citeau ei de fapt, să-i îndemni să recitească aceleași lucruri în primele forme născute de tipar – asta înseamnă o primenire a lumii, o sleire a fântânii... Cum scoți dintr-un puț toată apa, găleată cu găleată, și apoi văruiești tubulatura, și apoi desfunzi izvoarele de dedesupt și pe cele de dintre tuburi (barbacane se numesc), și apoi se primenește haznaua și vine apă mai limpede, mai proaspătă, cu drept cuvânt mai pentru pomenire....

Trebuie spus, apoi, că această primenire culturală are darul de a face din biblioteci adevărate centre de studiu. Cu toate cărțile în față nu te poți găsi decât într-un loc special, nu-ți poți face bibliotecă enciclopedică ambulantă. În vremurile noastre bibliotecile devin prin forța lucrurilor loc de depozitare și teaurizare. Ele își vor găsi adevărata menire când vor deveni și loc de studiu continuu, aplicat, institute de cercetări în toată puterea cuvântului – cu instrumentele necesare oricărei cercetări, dar, mai ales, cu textele. Biblioteca este templul culturii de azi, ea este împodobită mai întâi cu minunile tipografice ale erei digitale, ea se va despărți net de aspectul cam muzeistic de azi, cu exacerbarea simțului văzului, și va deveni loc de studiu benedictin. Omul nou al erei digitale va fi școlit în licee și universități – dar se va forma ca intelectual în bibliotecă, unde va reface pe cont propriu aventura întregii

Remember crengean

Leca Morariu face parte din ampla categorie a acelor care au avut parte de crâncena soartă de a se vedea marginalizați în deplină putere creatoare și de a-și vedea interzis accesul la publicare după 1947. În felul acesta, pe lângă faptul că opera lor interbelică nu s-a mai bucurat de participarea la circuitul cultural, tot ceea ce au mai pus pe hârtie a rămas ca „literatură de sertar”. Volumul de față se înscrie pe linia firească de recuperare a unor scrieri mai degrabă uitate.

Provenit dintr-o familie de intelectuali cu oarecare prestigiu în Bucovina sfârșitului de secol 19, Leca Morariu (1888-1963) este fiul preotului Constantin, scriitor și naționalist român, figură de prim plan în „Procesul Arboroasei”, intentat studenților teologi de la Cernăuți în 1878. După studii filologice în capitala Bucovinei și participarea din plin la primul război mondial „în uniforma împăratului” austriac (din aug. 1914 până-n primăvara lui 1919), Leca Morariu își dă doctoratul la Cluj, sub îndrumarea lui Sextil Pușcariu, și ajunge profesor universitar de literatură modernă și folclor la Universitatea din Cernăuți (decan între 1936-1938). După 1944 este ostracizat la Râmnicu-Vâlcea, unde își dă și obștescul sfârșit, pentru a fi ulterior reînhumat la Suceava, prin diligențele văduvei sale, Octavia Lupu-Morariu.

Profesorul s-a făcut remarcat în epocă printr-o culegere de povești (prelucrate), *De la noi*, apărută în plin război (1915) și des reeditată, onorată cu un premiu al Academiei Române. Domeniile predilecte în care s-a afirmat au fost: folcloristica, eminescologia, studiile despre Creangă și familia Porumbescu, istro-românismul ș.a. Vajnic om de presă, director al revistelor „Făt-frumos” (1926-1944), Buletinul „Mihai Eminescu” (1930-1944), „Fond și formă” (1938, 1944), secretar de redacție la prestigioasa „Junimea literară” (1923-1927) și colaborator permanent la gazeta „Glasul Bucovinei”, violoncelist de rafinament și președinte al Societății muzicale „Armonia”, Leca Morariu a condus și destinele Teatrului Național din Cernăuți, în perioada 1933-1935.

Cu înaltă conștiință a menirii de dascăl, mai ales într-o provincie recent readusă la Patria Mamă, parțial înstrăinată de lunga dominație austriacă, Leca Morariu scrie sute de articole destinate culturalizării unei

CUPRINS

Remember crengean.....	5
Pe urmele lui Creangă	11
Drumuri moldovene.....	15
Institutorul Creangă.....	91
Creangă în nemțește	155
Multe și mărunte.....	193